

Publicerad på Newsmill den 8 april 2013

Inte självklart att just tolkarna bör ha asyl

OM FÖRFATTAREN

Zulmay Afzali var under flera år anställd i regeringskansliet i Kabul, Afghanistan och fick en unik inblick i landets toppolitik. När han blev tvungen att fly kom han till Sverige och beviljades flyktingstatus. Han berättar om sitt liv i boken En flykting korsar ditt spår ([Mummelförlaget](#), februari 2013).

Texten är översatt från engelska.

Det pågår sedan en tid en debatt i Sverige om de afghanska män som för närvarande agerar tolkar åt svenska trupper i Afghanistan. Till och med Ahmed Rashid, en välkänd författare och analytiker, som medverkade i SVT-programmet [Agenda](#) den 24 mars, har framfört sin oro och uttalat att afghanska tolkar som arbetar för Nato kan vara i fara, det vill säga att talibanerna kommer att jaga och döda dem efter att Nato-styrkorna dragit sig tillbaka och lämnat landet. Jag delar dock inte Ahmed Rashids åsikter. Alla tolkar som arbetat för Sverige och svenskarna - eller för andra länder - är inte i fara. Det är främst de, som varit närvarande och tolkat vid förhör av talibaner eller al Qaida-medlemmar, som kan ha anledning att frukta för sina liv och då endast om information från förhören förts vidare till talibanernas ledare.

Under min tid som terrorism- och säkerhetsanalytiker vid Nationella Säkerhetsrådet i Kabul, kom jag att ta del av många olika rapporter om terroristaktiviteter i hela Afghanistan. Rapporterna, som handlade om just afghanska tolkar, fick mig att tänka till ordentligt. Den handlade om att många tolkar som nyligen hade anställts utanför Kabul-regionen, främst i södra delen av landet, hade konstaterats lämna information om olika Nato-aktiviteter till två pakistanska säkerhetstjänster: ISI (Inter Services Intelligence) och IB (Intelligence Bureau). Rapporterna var baserade på efterforskning och incidenter.

Tvärtemot andra Nato-trupper, litar de amerikanska trupperna aldrig på lokala tolkar i militära frågor. Därför anlitar de, i enlighet med sina egna bestämmelser, endast afghaner som blivit amerikanska medborgare och som behärskar de två språken pashto och dari. Dessa afghanskamerikaner får över 100.000 dollar om året i lön. Viktigt att nämna är att amerikanerna givetvis gör mycket noggranna bakgrundskontroller innan dessa personer anlitas.

Jag har också själv sett och upplevt att många Nato-trupper – bortsett alltså från dem från USA – anlitar afghaner som tolkar utan någon som helst kontroll av deras bakgrund. Varför anser jag då, liksom amerikanerna, att det hade varit viktigt att göra sådana kontroller? Man ska komma ihåg att Afghanistan har två grannländer, Iran och Pakistan, som båda kontinuerligt lägger sig i Afghanistans angelägenheter. Den pakistanska säkerhetstjänsten ISI stöder inte bara öppet talibanerna, det talibanska ledarskapet har också sin bas i staden Quetta i Baluchistan, som är en provins i Pakistan. Talibanerna har en kommandocentral där som de kallar The Quetta Shura of Taliban, vilket betyder ungefär Talibanska Rådet i Quetta. Liksom i Pakistan, stöder man också i Iran ett uppror i Afghanistan. Mängder av de landminor som använts vid attacker mot afghanska och Nato-ledda styrkor har skänkts av Iran till dem som utfört attackerna. Såväl de iranska som de pakistanska säkerhetstjänsterna försöker värva dem som fungerat som tolkar som spioner, för att skaffa sig information i både militära och tekniska frågor. Eftersom många av dessa tolkar bodde i Pakistan och Iran före talibanregimen infördes en regel om obligatoriskt krav på att utföra bakgrundskontroller, men tyvärr efterlevs inte alltid den regeln.

År 2005 utfärdade Nationella Säkerhetsrådet i Afghanistan en bestämmelse till alla ministrar och säkerhetstjänstemän i Afghanistan, som angav att under möten mellan ISAF-styrkor och afghanska säkerhetstjänstemän skulle tolkar inte få närvara eftersom det fanns risk för att de skulle läcka information.

När jag, som själv tidigare varit anställd som säkerhetsanalytiker i regeringskansliet i Kabul, ser på situationen i Afghanistan idag, så köper jag helt enkelt inte tanken på att alla som arbetat som tolkar åt svenska eller Nato-ledda styrkor skulle befinna sig i fara för attacker utförda av talibaner! Endast de tolkar som arbetar med förhörsteam, och om information från förhören vidarebefordras till talibanerna, är måltavlor för talibanerna som kommer att vilja döda dem. Talibanerna väntar dock inte på att svenska eller andra trupper ska dra sig tillbaka...

Som jag ser det är risken lika stor för **alla** afghaner när talibanerna kommer tillbaka, som för ett antal tolkar. Internationella styrkor har kämpat mot talibanerna i mer än tio år men trots det utgör talibanerna fortfarande ett allvarligt hot mot det afghanska folket. Resultatet av det långa kriget mot talibanerna är alltså noll och intet. Nu ska de internationella styrkorna dras tillbaka och lämna tillbaka Afghanistan i händerna på de våldsamma och psykiskt instabila mördarna, talibanerna.

General Pervaiz Kyani, tidigare chef för ISI och nu chef över den pakistanska arméns personal, har vid ett flertal tillfällen besökt Kabul för möten med höga afghanska tjänstemän. Han har gjort klart för dem att Pakistan kräver att den afghanska regeringen stänger två indiska generalkonsulat, ett i provinsen Nanghragar och ett i provinsen Kandahar i Afghanistan. Detta för att, enligt generalen, Indien spionerar vid den pakistanska gränsen och stöder ett väpnat uppror i provinsen Baluchistan i Pakistan, som gränsar till Afghanistan. Han har meddelat att om konsulaten inte läggs ner kommer Pakistan att fortsätta att ge talibanerna sitt fulla stöd.

Det är inte för sent för det internationella samfundet att gå samman för att försäkra sig om att talibanerna inte återvänder till Afghanistan. Det kan ske genom att man tar bort "inmatningsröret" för talibaner via den pakistanska säkerhetstjänsten ISI. Baserat på både erfarenhet och bevis är det där man måste sätta in insatser. FN måste fatta beslut om att demontera ISI en gång för alla. Annars kommer Afghanistan än en gång att bli en bas för terrorism, precis som landet var före 9/11.

Till slut: Lokala tolkar, som bland annat svenskarna använt sig av, löper enligt min åsikt och såvitt jag känner till, inte större risker än vilken medborgare i Afghanistan som helst. Till exempel butiksinnehavare som säljer sina varor och produkter till internationella styrkor och diplomater stationerade i Kabul eller till soldater i Mazar-i-Sharif, restaurangägare som säljer kebab till utländska soldater och journalister oavsett var de befinner sig i landet – de löper alla risker för att de betjänat fienden. Ska svenska Migrationsverket bevilja asyl åt halva Afghanistan?